

Charta XXI Mozgalom a Megbékélésért és Együttműködésért

2010 októberében, Nagymegyeren, Szlovákiában kezdeményezésünkre bontott zászlót a Charta XXI nevű mozgalom, amelynek célja a közép-kelet-európai népek megbékélése. Pártpolitika mentesen, ember-ember között, lélektől – lélekig építve hidakat. Neves művészek, tudósok, akadémikusok álltak ki azóta a mozgalom eszmeisége mellett szerte Közép-Kelet Európából. Magyarok és nem magyarok. Három év alatt ötezerre nőtt azok száma, akik vállalták, hogy aláírásukkal is megerősítik: a megbékélési mozgalom szellemiségében kívánnak élni, cselekedni. Ezek az emberek tudják, hogy szülőföldjük számára csak előnyös, ha a térséget mások is szeretik, nyitottak más nemzetek értékeinek felismerésére és tiszteletére, elutasítanak minden gyűlölködést és készek a szomszéd népek történelmének, kultúrájának, esetenként nyelvének megismerésére.

A média tele van rossz hírekkel, melyek állandó táptalajra találva csak mételyezik népeink együttélését. Erősítik a bizalmatlanságot, táplálják a félelmeket. Szoborrongálások, meg nem értett kétnyelvűségi igények, kisebbségi jogokat sértő törvények, helyenként erőszak... ezekről hallunk nap-mint-nap, s közben pedig harsogja a rádió, hogy itt is, ott is szélsőséges nacionalisták kerülnek be a helyi vagy épp nemzeti szintű vezetésbe.

Mindeközben a szlovák szomszéd süteménnyel kopogtat be, s valahogy ott ragad kicsit beszélgetni. Nem politikáról, csak úgy... szerelemről. Kárpátalján egy ruszin ember segít defektes kerekünket kicserélni. Jól jön a szlovák nyelvtudás a kézzel-lábbal magyarázás mellé. Aztán volt egyszer egy hosszú vonatút románokkal. A vicceselő dömpingben megfájdult az ember hasa a nevetéstől, s nem felelhetőek a tippek, hogy mit kell feltétlenül megnézni Bukarestben.

Lehet hát az előítéleteink világába bezárkózni? Valóban erre a mérgezett, megkínzott XX. századi örökségre akarjuk építeni a jövőnket? Hiszen a mindennapok realitása szembesít azzal, hogy a másokban az embert lássam. Túl sok pofont kap a határon túli magyar? Igen, de hol van ennek a fő oka? Talán abban, hogy például a szlovák kisdiák sem az iskolában, sem a médiában soha nem hallott ezer év közös történelmről, ehelyett csak féligazságokról, illetve vélt és valós sérelmek újra és újra felhánytorgatásáról. S ha már itt tartunk... Valóban csak az egyik fél állja a pofonokat? Csodálkozunk, hogy a magyarországi szélsőséges megnyilvánulások, gárdista hőzöngések bosszantják a szlovákokat, románokat? Magyarországon úgy tanítják a világtörténelmet, világirodalmat, hogy közben szinte egy szót sem ejtenek a szomszédokról. Emellett melyik átlag magyar tudna például felsorolni három szerb író, zeneszerzőt?

Kinek jó ez így? A kisebbségi magyarnak, akinek folyton a lojalitását kell bizonygatnia az államhatalmakhoz? Azokhoz az államhatalmakhoz, akik pont a Duna mögé kergetve kívánnák leginkább lebeszélni a valódi hűségről szülőföldjéhez? Jó ez annak a csallóközi gyereknek, aki truccból nem tanul meg szlovákul – hiába vannak kiváló képességei? Vagy tán jó ez a szlováknak, akit folyamatosan félelemre intenek a saját polgártársaitól, s többségi nemzetként nem vállalhatja fel népének múltjából azt a bizonyos együtt töltött ezer évet? Jó ez az acsarkodás országainknak az egyesülő Európában, ahol kőkemény farkastörvények, üzleti érdekek mellett egyetlen esélyünk a javakból való részesedésre az, ha összefogunk, s egy erős régióként lépünk fel?

A politikától nem várhatunk fegyverletételt. A választásoktól választásokig gondolkodást csak nagyon kevesek tudják félretenni, s a nemzetiségi kártya kijátszása rövidtávon igencsak jól fizető. Többségi és kisebbségi oldalon egyaránt. A szélsőséges, ellenségképet és bűn- bakot gyártó pártok könnyen találnak táptalajt a féligazságokon nevelkedett, nehéz szociális helyzetben lévő emberekben.

Charta XXI Mozgalom a Megbékélésért és Együttműködésért

A Megbékélési Mozgalom rendezvényeivel az elmúlt években körbejárta Közép-Kelet Európát, és Büsszelig is eljutott. Konferenciákat, nyilvános kerekasztal-beszélgetéseket szerveztünk koncertekkel, előadóestekkel olyan hiteles civilek, művészek részvételével, akik életükben példázják, hogy bizony lehetne ezt az együtt-létet másként is megélni. Köztünk van – kis ízelítőként a palettánkból – Bőjte Csaba atya, Herczku Ágnes, Sebestyén Márta, Szvorák Katalin népdalénekesek, Lebó Ferenc szobrász, Smaranda Enache történész, Milica Matijevic emberjogász, Miroslav Jovancic festőművész, Stefan Hrib újságíró, Silvia Miháliková professzor asszony, Michal Vasecka szociológus, Dusan Trancik filmrendező, de testületileg csatlakozott hozzánk a Professzorok Batthyany Köre is például. Honlapunkat (chartaxxi.eu) a régió nyelvein önkéntesek segítségével szerkesztjük, s igyekszünk feltárni a sok negatívum helyett az együttélés örömét, szépségét.

Nem mi vagyunk az egyetlenek, akik látják, hogy csak a megbékélés és összefogás vezethet előre. Egyéni és civil törekvések is vannak régió-szerte, melyekre érdemes odafigyelni, üzenetüket meglátni. Éppen ezért minden évben egy arra érdemes személynek vagy társaságnak odaítéljük az általunk alapított Megbékélési és Együttműködési Díjat. A jelöltekre a Megbékélés Chartájának aláírói tehetnek javaslatot, akit aztán a Mozgalom vezetősége választ ki a jelölésekből. Az első díjazottunk 2013-ban a szlovák Stefan Hrib, újságíró volt.

A mozgalomban nem önfeladásról van szó, különbözőségeinket nem megszüntetni, hanem elfogadni akarjuk. Talán, ha fel tudnánk kicsit venni a másik szemüvegét... ha jobban megértenénk, hogy a másoknak mi fáj, mitől boldogtalan, vagy épp minek örül... jobban mennének a dolgaink is. Hiszen olyan egyszerű: hogy szerethetnénk azt, amit/akit nem is ismerünk?

Mi a cél tehát? Igazi, hangos kiáltássá, véleményformáló erővé válni, mely kifogja a szélsőségesek hajójának vitorlájából a szelet. Dolgozni azon, hogy ne lehessen egymásnak uszítani bennünket, s ne lehessen a nem-tudásunkra és érzelmeinkre alapozva önző politikai tőkét kovácsolni. Mert aki a mai Európában nemzetállamot hirdet, igenis önző, s nem tartja szem előtt saját népének érdekét sem. Az egymással tusakodók ugyanis elkerülhetetlenül Európa peremére sodródnak.

Csatlakozni hozzánk a www.chartaxxi.eu internetes oldalon lehet. A mozgalom hírének terjesztését mindenkinek nagyon köszönjük.

Surján László és Kotolácsi Mikóczy Ilona